

frånke Antallet mere end foreslaaet. Der er allerede her foreslaaet Nedlæggelsen af een Skole; paa den Raade bliver der vistnok i Jylland flere tilbage, end der staaer i Forhold til dem, der ere i de øvrige Landsdele; men jeg troer, at de locale Forhold der tale for, at en saadan Begunstigelse bliver Jylland tilstaaet. Jeg vil imidlertid med Hensyn til dette Punkt tillade mig at gjøre opmærksom paa en Ting, nemlig at da man i Reglen som Grund til at bevare Skolerne fremhæver Hensynet til Communerne, man da maa see i det Tilfælde, at man skulde komme til den Beslutning at nedlægge flere Skoler, kunde skaffe vedkommende Commune en anden Erstatning, idet man f. Ex., hvis man, som jeg haaber, ret snart patanter en Reorganisation af Seminarierne, kunde forlade de hidtil fulgte Principer og henlægge et eller flere af dem til Byerne, og da vælge netop de Byer, hvor de ophævede lærde Skoler før have været. Dette er de Punkter, jeg har villet fremhæve paa dette Trin af Sagen; men jeg vil endnu tillade mig at knytte en Bemærkning dertil. Det har glædet mig at see dette Lovforslag komme frem, navnlig ders ved, at det er kommet frem samtidigt med de andre Lovudkast, der foreligge. I denne Samtidighed forekommer mig at ligge et Tegn til — og det skulde glæde mig at høre det bekræftet af Kirke- og Undervisningsministeren, — at det er Ministeriets Hensigt, herigjennem foreløbig at komme til Afslutning med Reformen af det høiere Skolevæsen, for derefter med udeelt Kraft at kunne gaae over til den saalænge hvilende Sag, den gjennemgribende Reform af Almueskolevæsenet. Der kan vistnok Ingen have følt sig tilfredsstillet ved den Skjæbne, denne Sag har havt, idet den, efter at een Minister kraftigt havde taget fat paa den, siden kun har ført et vegeterende Liv og tilsidt tilsyneladende ganske er sovnet ind. Et Punkt, Almueskolevæsenet vedkommende, er allerede blevet fremhævet af en anden Taler; jeg skal tillade mig atter at gjøre opmærksom derpaa; det er Almueskolelærernes Stilling. Medens man ved den foreliggende Lov opfylder et Billigheds-Krav mod Lærerne ved de lærde Skoler, saa er der iblandt Almueskolelærerne en stor Mængde, som har mere end et Billigheds-

krav paa en Forbedring i deres Stilling. Der er, og navnlig i Jylland, en stor Mængde Almueskolelærere, der endnu ikke have naaet det ved Skoleanordningen af 1814 fastsatte i høieste Grad tarvelige Minimum af Løn. Det forekommer mig, at i det Dieblif, man viser dette BillighedsHensyn mod den ene Klasse af Lærere, saa ligger deri en Opfordring til ogsaa at tilfredsstille de Andres retlige Krav, og jeg troer, at der er Grund til at gjøre Alt, hvad man kan, for Almueskolevæsenet, da man, idet man gjennem dets Fremme virker for en folkelig Oplysnings-Udbredelse, lægger det eneste sikke Grundlag, der kan gives for vor fri Forfatning.

Sjæberning: Forinden jeg gaaer ind paa selve Sagen, skal jeg kun bemærke, at jeg er enig med dem, som mene, at Skolelæreres, Rectors, Overlæreres og Adjuncters Stilling for Dieblifket fortjener en Forbedring, og at det ere muligt de lavest lønede Embedsmænd. Det er altsaa slet ikke fra dette Synspunkt, jeg gjør Indvendinger mod Loven, som jeg forøvrigt har mange Indvendinger at gjøre imod. Det er en betegnende Ting, at det er den første Reformbevægelse, vi have i dette Dieblif. Det er meget betegnende, at *Laikens* Ubvilking er det, hvorpaa vi først satte Foden. Vi gribe Leiligheden og slaae fast, hvad vi kunne, vi holde saamange lærde Skoler og Lærere som muligt. Denne Gjensstand er nok værd at lægge Mærke til, — naar vi sammenligne den med, hvad der gjøres for Almueskolevæsenet. Jeg troer iøvrigt, at vi bør holde disse to Spørgsmaal slerne fra hinanden, de hænge ikke sammen, og vi skulle ikke forhaste os med at dømme gunstigt om dette Forhold. Det skal være saa at sige det første Skridt, der gjøres til den Skolereform, som saa ogsaa skal komme Almueskolevæsenet tilgode. Almueskoleundervisningen og den Undervisning, som her er paa Tale, staae paa en vis Maade i et omvendt Forhold til hinanden, jo mere vi concentrere Statens Kræfter til enkelte Skolefabrikker, jo mere gjøre vi det umuligt for Almeenheten at faae den Undervisning, som gaaer ud over den allerlaveste; jo mere vi sætte enhver Commune istand til